

MARKOVSKÉ ŘETĚZCE - I

Příklady:

1. Ukažte, že každá posloupnost nezávislých stejně rozdělených náhodných veličin, které nabývají jen spočetně mnoha hodnot, je homogenní Markovský řetězec. Jaká je jeho matice pravděpodobností přechodu?
2. Mějme $k \in \mathbb{N}$ přihrádek a neomezenou zásobu kuliček. V každém kroku vybereme náhodně rovnoměrně jednu z přihrádek a do ní vložíme kuličku. Necht' X_n značí počet obsazených přihrádek na konci n -tého kroku. Ukažte, že $\{X_n\}_{n \in \mathbb{N}}$ je homogenní markovský řetězec, určete jeho matici pravděpodobností přechodu a $p_{i,i}^{(n)}$ a s jejich pomocí klasifikujte stavy.
3. (Průběžné maximum) Uvažujme $\xi_1, \xi_2, \dots$ nezávislé stejně rozdělené celočíselné náhodné veličiny a definujme posloupnost $X_n = \max_{1 \leq i \leq n} \xi_i$. Pak je $\{X_n\}_{n \in \mathbb{N}}$ homogenní markovský řetězec — dokažte.
Pro případ, kdy ξ_i má rovnoměrné rozdělení na množině $\{-1, 0, 1\}$, určete matici pravděpodobností přechodu $\mathbf{P}$ a pomocí $\mathbf{P}^n$ klasifikujte jeho stavy.
4. Aleš a Barbora hrají sérii šachových zápasů. Předpokládejme, že každá partie skončí s pravděpodobností $\frac{1}{3}$ výhrou Aleše, s pravděpodobností $\frac{1}{3}$ remízou, a s pravděpodobností $\frac{1}{3}$ výhrou Barbory. Za výhru se získává jeden bod, za remízu půl bodu. Označme X_n absolutní hodnotu rozdílu získaných bodů obou hráčů po n partiích.
Určete matici pravděpodobností přechodu markovského řetězce $\{X_n\}_{n \in \mathbb{N}}$.
5. (Simulování markovského řetězce) Máme dáno počáteční rozdělení $(p_i)_{i \in S}$ a matici pravděpodobností přechodu $\mathbf{P}$ markovského řetězce $\{X_n\}_{n \in \mathbb{N}}$ a chceme simulovat náhodnou realizaci tohoto řetězce $\{X_n\}$. K tomu máme ještě k dispozici posloupnost náhodných čísel $U_0, U_1, U_2, \dots$, které jsou nezávislé, stejně rozdělené a mají rovnoměrné rozdělení na intervalu $[0, 1]$. Jedna možnost postupu je takováto:

Zadefinujeme si (nenáhodné) zobrazení $\Psi : [0, 1] \rightarrow S$ tak, aby pro každý stav $i \in S$ platilo

$$\int_0^1 I(\Psi(x) = i) dx = p_i,$$

a zobrazení $\Phi : S \times [0, 1] \rightarrow S$ tak, aby platilo

$$\int_0^1 I(\Phi(i, x) = j) dx = p_{ij},$$

pro každou dvojici stavů $i, j \in S$. Potom definujeme naši náhodnou realizaci řetězce $\{X_n\}$ takto:

$$X_0 = \Psi(U_0), \quad X_{n+1} = \Phi(X_n, U_n) \quad \text{pro } n \geq 1.$$

- a) Ukažte, že takto generovaný řetězec $\{X_n\}$ má skutečně požadované rozdělení.
- b) Navrhněte vhodné funkce Ψ a Φ .